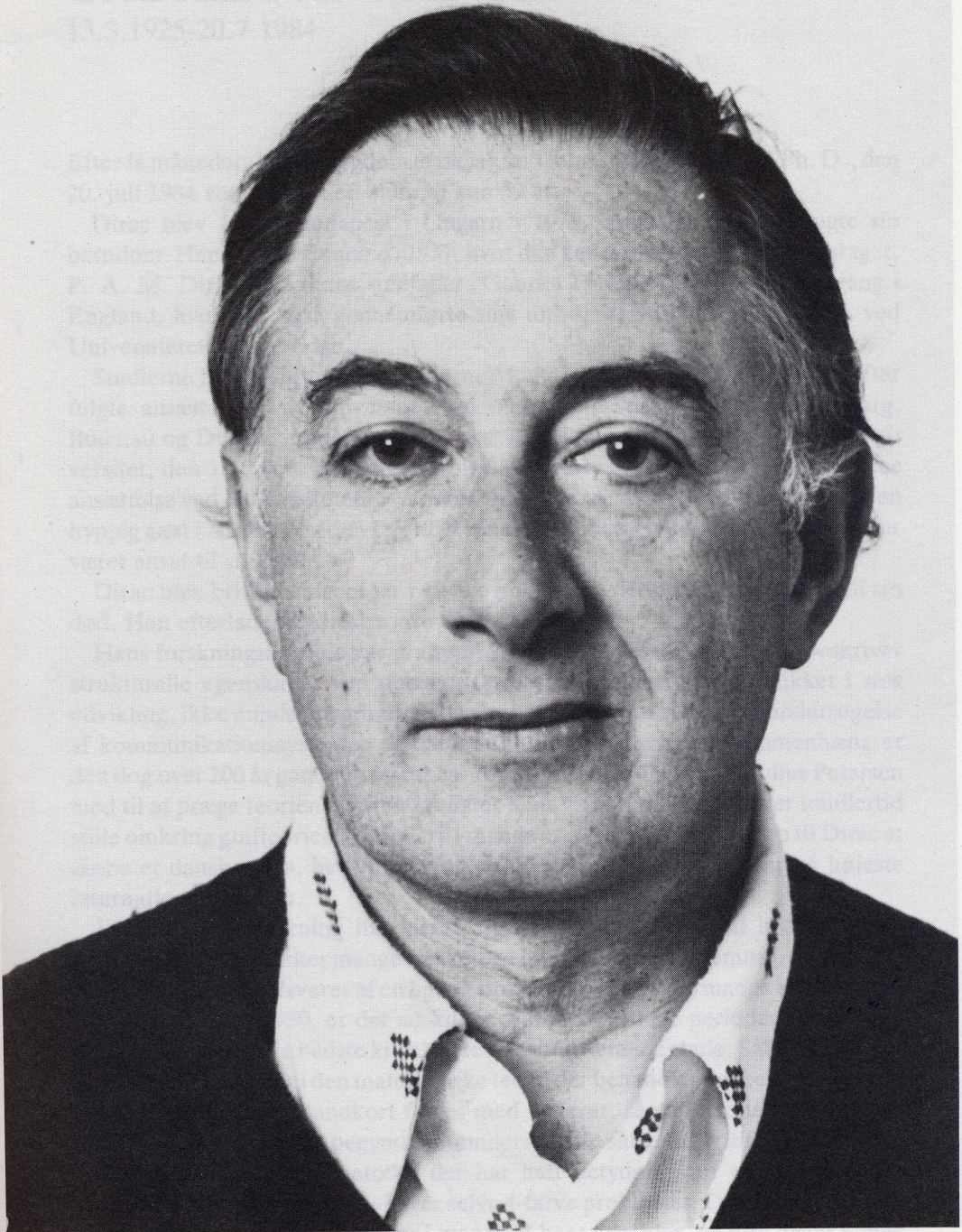

GABRIEL ANDREW DIRAC

13.3.1925 - 20.7.1984

GABRIEL ANDREW DIRAC
13. marts 1925 – 20. juli 1984

GABRIEL ANDREW DIRAC

13.3.1925-20.7.1984

Efter få måneders håbløs sygdom afgang lektor Gabriel Andrew Dirac, Ph. D., den 20. juli 1984 ved døden i en alder af kun 59 år.

Dirac blev født i Budapest i Ungarn i 1925, hvor han også tilbragte sin barndom. Han kom til England i 1937, hvor den kendte fysiker og nobelpristager, P. A. M. Dirac, blev hans stedfader. Gabriel Dirac fuldførte sin skolegang i England, hvor han også gennemførte sine universitetsstudier i matematik ved Universitetet i Cambridge.

Studierne blev afsluttet med graderne M. A. i 1949 og Ph. D. i 1951. Derefter fulgte ansættelser ved universiteterne i London, Toronto, Wien, Hamburg, Ilmenau og Dublin, indtil han blev ansat ved Matematisk Institut, Aarhus Universitet, den 1.1.1966. Ansættelsen blev kun kortvarig. Den 1.2.1967 fik Dirac ansættelse ved Universitetet i Swansea. Under denne ansættelse var Dirac dog en hyppig gæst i Aarhus, og den 1.7.1970 vendte han tilbage til Aarhus, hvor han har været ansat til sin død.

Dirac blev britisk statsborger i 1949 og bevarede dette statsborgerskab til sin død. Han efterlader sig hustru, tre døtre og en søn.

Hans forskningsområde var grafteori, en matematisk disciplin, der beskriver strukturelle egenskaber ved netværk (grafer). Grafteori er i øjeblikket i stor udvikling, ikke mindst på grund af dens egnethed til beskrivelse og undersøgelse af kommunikationssystemer og datastrukturer. I matematisk sammenhæng er den dog over 200 år gammel, og for ca. 100 år siden var danskeren Julius Petersen med til at præge teorien afgørende. Efter hans vigtige artikler var der imidlertid stille omkring grafteorien i Danmark i mange år, og det skulle blive op til Dirac at skabe et dansk miljø, hvor forskning og uddannelse i grafteori var på højeste internationale niveau.

Dirac's egen forskning har været, og er stadig, af kolossal betydning for grafteorien. Den dækker mange forskellige områder inden for emnet, og bredden i hans forskning modsvares af en lige så stor dybde. Blandt de mange artikler, han har udgivet siden 1950, er der adskillige, spredt over hele perioden, der endnu læses og læres som de bedste kilder til teoriens nuværende stade. Således blev der gjort store fremskridt i den matematiske teori, der behandler det berømte *4-farve problem* (kan ethvert landkort farves med 4 farver, så nabolande får forskellig farve?), da Dirac i 1952 begyndte at undersøge de såkaldte *kritiske grafer*. Han grundlagde hermed en metode, der har haft betydning for en stor mængde spørgsmål, der også rækker ud over selve 4-farve problemet. Dette fornyende og igangsættende element genfindes i mange af hans arbejder, og ofte ligger kimen til en problemstilling, der i dag interesserer forskere i grafteori verden over, i et tidligt resultat af Dirac. Som forfatter af videnskabelige afhandlinger (og som forelæser) udmærkede Dirac sig ved en meget klar fremstillingsform kombineret med en grundighed, der strakte sig til de mindste detaljer. Mange studerende ved

Matematisk Institut har i tidens løb nydt godt af disse egenskabers pædagogiske værdi.

Dirac kom til Matematisk Institut på et tidspunkt, da det var under hektisk opbygning. Et beskedent antal lærere skulle undervise et hastigt stigende antal studerende. En af de meget vigtige opgaver i denne periode var den videnskabelige uddannelse af studerende og unge kandidater, for at der kunne være velkvalificerede ansøgere til de mange videnskabelige stillinger, som var på vej i Danmark. Dirac har ydet et vægtigt bidrag til dansk matematik ved denne vejledningsvirksomhed. Selv under ansættelsen i Swansea fungerede Dirac som vejleder for 5 studerende fra Aarhus. Flere af hans tidligere studenter er nu ansat ved videnskabelige institutioner i Danmark.

Dirac's undervisningsindsats skete for største delens vedkommende på studiets 2. del, hvor han i tidens løb har tiltrukket et stort antal studerende til sine kurser. Mange af disse studerende har også valgt Dirac som vejleder ved det afsluttende specialearbejde. Dirac var en dygtig, inspirerende og afholdt lærer med forståelse for værdien af et godt miljø for de studerende. Sådant vil han blive husket af de mange studerende, som han har ført frem til kandidateksamen, og som har deres virke ved gymnasier og videnskabelige institutioner over hele Danmark.

Hans Anton Salomonsen og Lars Døvling Andersen